

Tareskogen

– havets regnskog truet av taretråling

Tang- og tareskogen er et viktig næringsområde langs kysten, og skjuler langt flere planter og dyr enn tidligere antatt. Dette er en av grunnene til at tareskogen er spesielt interessant og spennende for oss dykkere. Fisk og fugleliv er avhengig av tareskogen som påstås truet av blant annet taretråling.

I Norge har det vært drevet kommersiell taretråling i cirka 35 år. Den første høstingen begynte på Jæren i Rogaland. I Norge, fra Rogaland til Sør-Trøndelag høstes det cirka 170.000 tonn tare årlig. Taren blir høstet fra spesialbygde trålere, som tar opp taren med hjelp av taretråler. På 1970-tallet ble den fullmekaniserte tindetrålen utviklet. Den har en kapasitet på ett tonn tare per trålhal. På ekkoloddet ser skipperen tareskogen. Et trålhal varer fra et halvt til to minutter. Taretrålsleden er tre meter bred. Trålen rykker opp hele stortareplanten med blad, stilk og hapter (tarens rotlignende festeorgan). Taretråling foregår innenfor en syklus på fem år. Et område det tråles i, er derfor delt inn i fem soner, slik at tareskogen får være i fred i rundt fire og et halvt år mellom hver høsting.

Omstridt

Taretrålingen har ført til kritikk fra både kystbefolkningen og fra naturvernere. De påståtte problemene er blant annet: stopp i innsiget av skrei, problemer med høyere bølger og urolig sjø, mer tare skylles opp på strendene (et problem blant annet i Bremanger), mindre tare skylles opp på strendene (et problem blant annet på Jæren der sjøfugl bruker denne tangen som matfat) og en nedgang i hummerbestanden. I 2003 startet Havforskningsinstituttet et langsiktig program for overvåking av effekter tilknyttet taretråling. Ifølge Havforskningsinstituttet blir kun 0,3 % av taren høstet, mens kråkeballen beiter ned rundt 40 %. Også Norsk institutt for naturforskning har studert mulige effekter av taretråling på fiskebestander og sjøfugl forekomster. Det ble påvist at yngre fisk forsvinner. Om fisken flyt-

ter eller rett og slett blir spist av andre arter eller sjøfugl vet man ikke.

Viktig for dyr og mennesker

Å dykke i tareskogen, er som å dykke ned i en fargerik regnskog. Tareskogen er et viktig som gjemmested, yngle- oppvekst- og beiteområde for flere fiskeslag, og for krabbe og hummer. Tareskogens tredimensjonale miljø er et ypperlig tilholdssted for mange arter, og et bugnende matfat for andre. Dette kommer av at det store antallet dyrearter som bor i tareskogen som oftest er føde for de større artene. Det er observert mer enn 300 arter alger og dyr tilknyttet tareskogen, og mer enn 100.000 individer av smådyr kan være knyttet til en enkelt stortare. For dykkere er det kanskje ikke like lett å observere alle disse dyrene, men både en mengde fisk, skall- og bløtdyr er lett å observere i tareskogen. Leppefisker som for eksempel bergnebb, berggyllt og blåstål er vanlige i tareskogen. Taren er også et yndet sted for sei yngel. På hardbunnen mellom tareplantene finner du blant annet kråkeballer, kongesnegler, sjøstjerner, krabber, hummer og børstemark.

Venstre: Taretråler i arbeid. Foto: fiskeri.no

Høyre: Stortaren kan bli 2-3 meter høy.
Nede i tareskogen er det et yrende liv.
Foto: Stein Johnsen

Lille bilde: En slitt taretråle. Foto: Nils Aukan

Midten: Tareskogen er viktige beitemarker for mange dyr og organismer. Kråkeballen er en fiende, den spiser tare. Foto: Erling Svensen

Nederst: Fingertaren er vanlig langs Norskekysten og danner ofte flott skog.
Foto: Erling Svensen

På selve bladene finner du ikke så mange organismer, men du kan se nakensnegler som spiser på mosdyr som sitter på tareblader. Tareskogen er viktig for livet under vann, men den er også et viktig næringsområde for flere sjøfuglarter, som for eksempel; ærfugl, havelle og skarv.

Alginat

Stortare er basisen for produksjon av produktet alginat. Norge er en av verdens fremste alginatprodusenter og har produsert alginatprodukter i godt og vel 60 år. Alginat anvendes i dag i en rekke forskjellige industrielle prosesser - fra farmasi via næringsmidler til tekstiltrykk og sveising. Tradisjonelt har det vært stoffets evne til å skape fortykninger, danne gele, stabilisere blandinger og danne film som har vært utforsket.

Langs hele kysten

Tareskogen kan vokse i et område fra 1 til ca. 20 meters dyp, dette er avhengig av overflatelyst og hvor mye av det som slipper igjennom forurensningen og partiklene i vannet. I spesielt klare kystområder kan tareskogen vokse helt nede på 36 meters dyp. Stortaren (*Laminaria hyperborea*) er den dominerende tarearten, og kan bli 20 år gammel. Planten slutter å vokse i høyden når planten er 10-11 år gammel. De høyeste plantene finner vi på Nord-Vestlandet, hvor stilkengden ofte er opptil to meter. Stortaren er utbredt langs Europas kyster fra Portugal i sør til Kolahalvøya, Russland i nord. Hos oss finnes den langs hele kysten. Plantenes størrelse varierer, i Oslofjorden blir plantenes stilk bare rundt 25 cm lang, mens den i områder på nordvestlandet kan bli opptil 2-3 m. Lenger nord avtar størrelsen igjen til rundt en meter i Finnmark. □

